

Rechter wijst vordering af wegens SLAPP-kenmerken

De EU-anti-SLAPP-richtlijn 2024/1069 van 11 april 2024 zet nu al bakens uit bij misbruik van procesrecht gericht tegen participatie in een publiek debat, hoewel de richtlijn pas tegen 7 mei 2026 in nationale wetgeving moet omgezet zijn (Juristenkrant 2025/503, 12-13). Een beschikking in kortgeding van 12 november 2025 verwijst naar de richtlijn en ziet de juridische actie van de eiser als een middel om een burgerinitiatief verenigd in een vzw financieel droog te leggen en kritische stemmen te intimideren.

Dirk Voorhoof

De aanleiding tot de beschikking van 12 november 2025 is een eerdere dagvaarding voor de burgerlijke rechtbank door Joost Debucquoy, mede-oprichter van de nv Creadomus Invest. In toepassing van artikel 1382 (oud) BW acht Debucquoy twee vzw's en een bestuurder aansprakelijk voor reputatieschade en herhaalde, foutieve en lasterlijke aantijgingen. Het betreft de vzw Samen Sterk! die benadeelden van vastgoedtransacties bijstaat en de vzw Erfpacht die actie voert tegen erfpachtconstructies, onder meer via een petitie ingediend bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers. De vzw's hebben elk een website waar zij verslag uitbrengen over een reeks rechtszaken in verband met erfpachtconstructies in het kader van vastgoedprojecten, rechtszaken waarin de vennootschappen van de vastgoedfamilie Debucquoy betrokken zijn.

Vader Debucquoy vindt de manier waarop de vzw's over hem en de vastgoedvennootschappen van zijn familie berichten onrechtmatig en eiste in november 2024 een provisionele schadevergoeding van 200.000 euro en de verwijdering van een passage op de websites waarin zijn naam is vernoemd. Daarnaast vordert hij ook de verwijdering van verschillende persartikels op de website van de vzw's die naar hem verwijzen en het offline halen van een petitie die de wetgever oproept strengere normen op te leggen aan erfpachtconstructies. Deze procedure is momenteel hangende voor de burgerlijke rechtbank in Antwerpen. Omdat de vzw's over beperkte financiële middelen beschikken werd een online steunactie gestart om de advocatenkosten te helpen dragen. In die oproep tot financiële steun werd toelichting gegeven bij het 'pestproces' dat door Joost Debucquoy was aangespannen tegen de vzw's, als een 'wraakactie' en als een SLAPP (*Strategic*

Lawsuit Against Public Participation). Volgens Samen Sterk! was de rechtszaak bedoeld om een groep benadeelden van vastgoedtransacties het zwijgen op te leggen en de vzw's financieel te kortwieken. Als reactie daarop eiste Debucquoy in kort geding, bij hoogdringendheid in toepassing van artikel 584 Ger. W., het onmiddellijk offline halen van de steunactie. Hij eiste ook een herhalingsverbod van het misbruik van de vrijheid van meningsuiting door het aantasten van zijn goede naam, reputatie, eer, integriteit en privéleven. De vordering was gericht tegen de oprichtster en bestuurster van de vzw Samen Sterk! en voerde aan dat de bescherming van het recht op eer en goede naam van verzoeker een voldoende grond vormt om in toepassing van artikel 6.5-6.6 NBW een sanctiëring van het recht op vrije meningsuiting toe te passen, gelet op het lasterlijk en manifest schadeverwekkend karakter van een reeks aantijgingen op de webpagina van de steunactie. De dagvaarding in kort geding dateert van 29 september 2025. Een paar dagen later haalde de vzw Samen Sterk! de steunactie offline.

GEEN SCHIJN VAN RECHT

De beschikking stelt voorop dat drie cumulatieve voorwaarden vervuld moeten zijn om een maatregel in kort geding te kunnen bevelen: spoedeisendheid, bij voorraad en schijn van recht, om vervolgens vast te stellen dat de vordering niet beantwoordt aan de voorwaarde 'schijn van recht'. Het feit dat de steunactie verwijst naar de door Debucquoy ingezette

EVRM) en het recht op vereniging (artikel 27 GW en artikel 11 EVRM).

De beschikking wijst erop dat de acties van de vzw's kaderen 'in een ruimere discussie die het algemeen belang raakt (...) en een publiek debat rechtvaardigen', met name in verband met 'dubieuze vastgoedconstructies en het gebruik van erfpachtconstructies bij vastgoedtransacties'. De afweging tussen beide rechten en belangen leidt tot de conclusie dat de steunactie geen ongerechtvaardigde inbreuk vormt op de privacy, noch een aantasting uitmaakt van de eer en goede naam van eiser.

INTIMIDATIE

De beschikking verwijst ook naar de anti-SLAP-richtlijn van de EU van 11 april 2024, hoewel er nog tijd is tot 7 mei 2026 voor de omzetting van deze richtlijn in het Belgisch recht. De beschikking stelt dat strikt moet worden toegezien op juridische acties die er toe strekken de tegenpartij financieel droog te leggen. De eis om de steunactie offline te halen raakt bovendien ook het recht op toegang tot de rechtbank en de wapengelijkheid van de partijen, in toepassing van artikel 6.1. EVRM. Overigens kan het feit dat de steunactie ondertussen offline is gehaald niet geïnterpreteerd worden als een schuldbekentenis zoals verzoeker aanvoert, aangezien dat, volgens een expliciete mededeling van verweerster, gebeurde om verder procedures en kosten te vermijden. De rechter concludeert dat de vordering van eiser niet gegrond is wegens geen schijnbare inbreuk op zijn rechten.

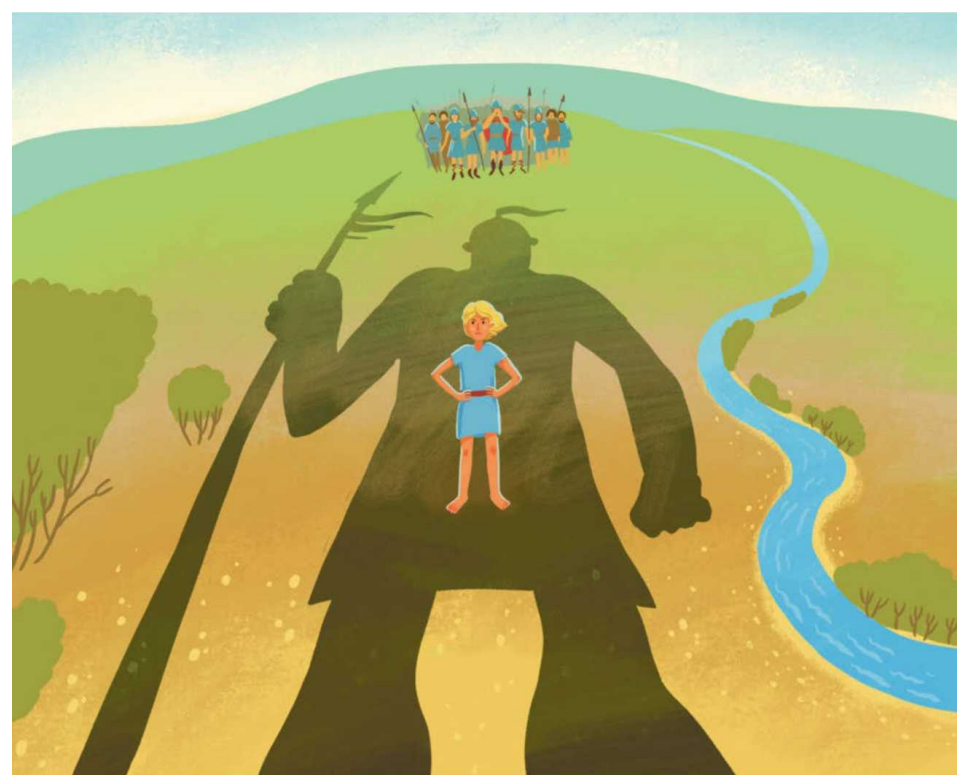
Bij de beoordeling van de kosten gaat de beschikking nog dieper in op het kennelijk onredelijk karakter van de vordering. De rechter wijst erop dat de vordering er effectief op gericht was om een steunactie te verbieden die de vzw's de financiële middelen moest verschaffen om zich in rechte te verweren tegen een aansprakelijkheidsvordering ingesteld door de eiser zelf. De achterliggende bedoeling van de vordering was duidelijk gericht op 'het intimi-

Alertere justitie

De beschikking van 12 november 2025 van de Brusselse rechter illustreert hoe justitie alertheid kan tonen om zich niet door SLAPPs te laten misbruiken. Dergelijke abusieve vorderingen belagen of intimideren immers niet enkel de verweerders in dit soort zaken en beogen evenzeer andere kritische stemmen het zwijgen op te leggen, maar maken ook misbruik van het justitieapparaat. Volgens het EHRM zijn dergelijke procedures zelfs een gevaar voor de democratie (EHRM 15 maart 2022, 000 Memo t. Rusland). De beschikking past ook in een recente reeks uitspraken waarin de rechtscollages de vinger legden op dit soort misbruik van rechtsprocedures als een vorm van 'kwaadwillige sabotage van het publiek debat' (Juristenkrant 2025/508, 1-2) of de vordering kwalificeerden als geflikt met tergend en roekeloos geding (Juristenkrant 2024/xx, 7-8).

Een beschikking van de voorzitter van de rechtbank in Namen beoordeelde een eis in kort geding tegen een krant en journalist als '*manifestement non fondée, soit téméraire*' - wegens de aperte strijdigheid van de vordering met artikel 25 GW en artikel 10 EVRM (Voorz. Rb. Namen (kort geding) 22 oktober 2024 inzake SA Groupe Sudmedia). Onlangs wees de rechtbank van eerste aanleg van Waals-Brabant een vordering zoals in kort geding af met verwijzing naar de vrijheid van meningsuiting en deelname aan het publiek debat. Topsportcoördinator Rutger Smith en Atletiek Vlaanderen eisten dat atletiekcoach Jacques Borlée verbod zou worden opgelegd om nog verder hun eer en goede naam te schenden naar aanleiding van eerdere kritiek die Borlée uitte. Het vonnis benadrukt dat '*le droit de critiquer et d'exprimer une opinion - même de manière quelque peu virulente - demeure essentiel dans une démocratie*'. De rechtbank verklaarde de vordering manifest ongegrond en kende aan Borlée een dubbele rechtsplegingsvergoeding toe (Rb. Waals-Brabant 21 oktober 2025). Eerder wees de rechtbank in Antwerpen een tegenvordering toe wegens tergend en roekeloos geding tegen een burgeractivist. De eiser-bouwonderneer werd veroordeeld tot het betalen van een schadevergoeding (Rb. Antwerpen 4 november 2020, Aannemingen Janssen NV t. Erik Vanobbergen). Een aantal keer werd de afgewezen eiser die hoger beroep aantekende veroordeeld tot het betalen van een schadevergoeding aan de verweerders-journalisten wegens het voeren van een tergende en roekeloze beroepsprocedure (Antwerpen 9 juni 2022, Erik Van der Paal t. Karl Van Den Broeck en Stef Arends en Gent 19 maart 2024, Viruswaanin - Folie Virus vzw t. Dirk Draulans). Deze rechterlijke uitspraken tonen aan dat de rechtscollages in dit land nu al proberen om alert te reageren op abusieve vorderingen tegen publieke participatie. Rechtsvorderingen die misbruik maken van justitie om kritische stemmen het zwijgen op te leggen worden niet enkel als dusdanig benoemd, maar de afgewezen eisers worden ook zelf op de vingers getikt.

Na de omzetting van de EU Richtlijn 2024/1069 zullen de rechters en rechtscollages over bijkomende middelen beschikken om dergelijke vormen van tergend en roekeloos geding gericht tegen vormen van expressievrijheid en publieke participatie op een meer efficiënte wijze te bestrijden. De federale regering moet nu dringend werk maken van een wetsontwerp om nog voor 7 mei 2026 de omzettingwet door het parlement goedgekeurd te krijgen. Een andere mogelijkheid is dat de Kamer onverwijld aan de slag gaat met het wetsvoorstel dat eerder dit jaar door Groen/Ecolo is ingediend en waarover de Raad van State op 30 juli 2025 een omstandig advies verstrekke. Finaal moet de noodzakelijke anti-SLAPP-wetgeving helpen de rechterlijke macht te bevrijden van procedures die vooral door hun overbodigheid, kennelijke ongegrondheid en kunstmatig opgeklapte complexiteit, de magistratuur - en de rechtstaat zelf - tot het secundaire SLAPP-slachtoffer maken. (DV)

procedure tegen de twee vzw's is immers niet klaarblijkelijk foutief, temeer omdat over deze rechtszaak ook al in de media werd bericht, met verwijzing naar Debucquoy en zijn familie en de nv Creadomus Invest. Relevant is ook de verwijzing naar een strategie die erop gericht is om tegenstanders via rechtsprocedures en dreigementen het zwijgen op te leggen, zoals bij SLAPP's. In de berichtgeving in de media is overigens gemeld dat sommige mediahuizen gezwicht zijn voor deze druk door Debucquoy en Creadomus Invest, en dat artikels of naamvermeldingen offline werden gehaald. Hoewel eiser uiteraard recht heeft op privacybescherming en bescherming van diens eer en goede naam, moet dit recht wel afgewogen worden tegen de rechten en belangen van verweerster en de ten gronde gedagvaarde vzw's die zich kunnen beroepen op het recht op vrije meningsuiting (artikel 19 GW en artikel 10

deren van kritische stemmen'. Rekening houdend met nog een reeks elementen van de procesvoering komt de beschikking uit op de toewijzing van een 'naar redelijkheid en billijkheid' verhoogde rechtsplegingsvergoeding van 3.500 euro (in plaats van het basisbedrag van 1.883,72 euro). In een reactie aan De Tijd liet Joost Debucquoy ondertussen via zijn advocaat weten tegen deze beschikking hoger beroep aan te tekenen (De Tijd 18 november 2025).

Dirk Voorhoof is verbonden aan het Human Rights Centre UGent en is lid van de Belgische anti-SLAPP werkgroep.

www.slapp.be

Beschikking in kort geding (tegenspraak), Rb. Brussel NL, 12 november 2025, onuitg.